

## מראי מקומות - חולין ק"ח

מינה. ורק אם ניצר הקדרה מתחלה, אז תלוי אם יש בטפה כדי ליתן טעם בכל הקדרה או לא. והק' הרשב"א, איך שייך שיאסור אותה חתיכה שאר החתיכות בלא ניצר וכיסה, ממ"נ, אם אותה חתיכה עומדת כולה חוץ מן הרוטב ואינה נוגעת ברוטב כלל, היכי אסור להו לשאר חתיכות, הא לא פלטה כלל מן האיסור שבלעה. ואם עומדת מקצתה בהרוטב, ולפיכך אוסרת השאר כיון דהחלב מפעפע, ובסוף החתיכה אי' רוטב שמפליט החלב ומבליעו בשאר חתיכות, א"כ אפי' אם לא ניצרה, למה נאסרה חתיכה ראשונה, הי' לנו לצרף הרוטב עם החתיכה בתחלת פליטתה, ותבטל הטפה בששים. ולכן פי' הרשב"א דכוונת רב הוא לפרש משנתינו דהיכא דנופל טפת חלב על החתיכה, ויש בה כדי לאסור החתיכה, אז אם אח"כ ניצר הקדרה, אז אם יש בחתיכה זו כדי ליתן טעם בהקדירה, אוסר כל הקדרה. אבל אם לא ניצר הקדרה, לא אסר השאר כלל, שאין חתיכה יכול לאסור כולם ביבש. **וכבר נח' רש"י ותוס'** בביאור ציור דמתני', דתוס' כאן כ' דמיירי שהחתיכה הי' חוץ מן הרוטב, אולם רש"י (הובא בתוס' לעיל צו.) ס"ל דמיירי דהי' חלק של החתיכה תוך הרוטב, וחלק חוץ ממנה. וע' בדרכי משה (ע"ב, ב') שכ' דלדעת הר"י אם אח"כ מונחת מקצתה בהרוטב, אז הדין הוא דאפי' ע"י מקצתה בהרוטב מתפשט בכל הקדרה. אולם בדעת רש"י כ' להסתפק, האם דעת רש"י דאם נמצא חלק החתיכה מעורב ברוטב אז אינו אוסר השאר (בלא ניצר וכיסה), או דלמא ס"ל לרש"י דלאחר שנאסרה החתיכה, אוסרת כל הקדרה אפי' בלא ניצר וכיסה, דבתחלה נאסרה אותה חתיכה, ושוב אוסרת כל הקדרה. עוד דייק מדברי המרדכי דהבין בדעת רש"י דרק מה שחוץ מן הרוטב אסור, אבל החלק שהוא תוך הרוטב אינו נאסר, דאם נקטי' דגוף החלב הגיע לשם, א"כ לימא דנתערב עם כל הרוטב שבקדרה ומותר משום הכי, אע"כ אמרי' דהחלב הוא רק בחלק החתיכה שהוא חוץ מן הרוטב (ע"ש לביאורו).

(א) **מ"ט לא גמרי', דחידוש הוא... דרך בישול אסרה תורה - פרש"י**, דהחידוש הוא דאע"ג דבין החלב ובין הבשר מיני היתר הם, מ"מ בתערובתן הם אסורים. ובהמשך אמרי' דאיסור זה אינו בכל אופן תערובתן, אלא רק בדרך בישול. וע' בשו"ת **רעק"א** (ר"ז, ד"ה הנה), שכ' לפרש דמה דבב"ח מותר בשיש ששים, לאו מדין ביטול אתינן עלה, דלא שייך ענין ביטול אלא היכא שיש דבר א' שהוא אסור, ואנו באין לבטל האיסור בהיתר. אבל כאן, הרי אין כאן איסור בכלל, דהאיסור הוא ע"י חבורן, ובזה לא שייך ביטול (וכמש"כ **תוס' בנדה** [סא:] דלא שייך ביטול בכלאים, דשם אין האיסור מעורב בהיתר, אלא נאסרים ע"י התערובות, ובזה לא שייך ביטול), אלא טעם דמותר בששים, היינו משום דאין כאן שום נתינת טעם, וממילא אין כאן איסור בב"ח בכלל. ואף דבצונן ג"כ אסור מדרבנן, ובטל בששים, אע"פ דשם לא שייך סברא זו, דבצונן ליכא נתינת טעם כלל, וא"כ לכאור' משמע דמדין ביטול אתינן עלה, מ"מ זה אינו, אלא מה דבצונן בטל בששים, היינו משום דכיון דכל האיסור צונן הוא אטו מבושל, א"כ לא אסרי' צונן במקום שאף אם הי' מבושל לא הי' נאסר. ועפ"ז כ' (ד"ה וכיון) לצדד דאולי לא שייך הדין דאין מבטלין איסור לכתחלה בב"ח, דלאו מדין ביטול אתינן עלה, וא"כ יהי' מותר לכתחלה לערב בשר בחלב בס'. אבל כ' דמסתמת הפוסקים לא משמע כן, וכ' דאולי כיון דבשאר דיני ביטול אסור לבטל האיסור לכתחלה, א"כ ה"ה לענין בב"ח אמרי' כן, וכעין לא פלוג, אבל העיר דלכאור' ק' לבדות דין כזה מעצמנו בלי רא' מהש"ס, כיון דמסברא לא אמרי' כן, וע"ש באריכות.

(ב) **אמר רב, כיון שנתן טעם בחתיכה, חתיכה עצמה נעשית נבלה, ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה - כ' הרשב"א** לדייק מדברי רש"י דרב מפרש מתני' הכי, טפת חלב שנפלה על החתיכה, אם יש בה כדי ליתן טעם באותה חתיכה, אותה חתיכה אסור, וממילא חתיכה זו אוסרת כל השאר כיון שהן

כתיב אכילה גבי', שיעורין הלכה למשה  
מסיני דאין לוקה פחות מכזית על אכילה, כל  
שכן בישול דבעינן כזית".

(ה) **חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן זה עם זה, וכו', לוקה על אכילתו- הק' רעק"א, מ"ש**  
מכל התורה כולה, דאמרי' דאכילה בכזית  
ושתיי' ברביעית, וה"נ יהי' שיעור החלב  
ברביעית ואינו חייב עד שיאכל כזית מבשר  
בפנ"ע או רביעית מחלב בפנ"ע, ולא ע"י  
צירוף, דאוכלין ומשקין אין מצטרפין, והניח  
בצ"ע.

(ו) **חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן זה עם זה- ע' חזון איש (יו"ד כ"ב, א', ד"ה ולדעת)**  
שכ' לדון דהיכא דבישל חצי זית בשר בחלב,  
ואחר בישל חצי זית בשר בחלב, דלא חלו  
בהם דין בשר בחלב כלל, כיון דלית בהו  
שיעור כזית, וא"כ אף אם יאכלם בהדדי, לא  
יהי' עובר אכילת כזית בב"ח, כיון דמן  
התורה אין איסור בב"ח אא"כ נתבשלו  
בהדדי, ואי"ז נחשב בישול בב"ח. אולם ע'  
**בחי' רעק"א על הרמב"ם (מאכ"א ח', ט"ז),**  
דנקט דבכה"ג ודאי חייב, וע"ש שכ'  
להסתפק היכא דאדם א' בישל חצי זית בב"ח  
היום וחצי למחר, הרי אולי מצטרפין, דמהו  
השיעור צירוף בזה, הרי לא שייך בזה כדא"פ,  
וצ"ע.

(ז) **גדי אסרה תורה ולא חלב- פרש"י, ואפי' חלב**  
הנבלע (רש"ש) מותר, ואפי' הי' בבשר  
שיעור גדול לתת טעם בשר בכל החלב, ס"ל  
נמי לרב דחלב מותר. אבל תוס' כ' דבדוקא  
נקט הגמ' כזית בשר בתוך יורה גדולה, דאם  
הבשר הי' נופל לתוך חלב מועט, הי' נחשב  
הכל כגדי משום שמנונית הבשר המעורב  
בחלב, ולא נתבטל. וביאר הלב ארי' דרש"י  
ותוס' כאן לשיטתייהו אזלי, דרש"י ס"ל  
דטעם כעיקר מדרבנן, וא"כ אפי' אם ודאי יש  
טעם בשר בחלב, מ"מ מן התורה החלב  
מותרת. אבל תוס' ס"ל דטעם כעיקר  
דאורייתא, וא"כ אם יש בה טעם בשר ודאי  
יהי' אסור, והשאלה הוא רק לענין אם נעשה  
חלב זו שבתוך הבשר לחפצא דאיסורא או  
לא, דאם לא אסרה התורה אלא בשר ולא

(ג) **אי קסבר אפשר לסוחטו מותר, חתיכה אמאי**  
**נעשית נבלה- ע' ביים של שלמה (פרק גיד**  
הנשה, סי' נ"ז) דכ' להוכיח מכאן דדין  
דאפשר לסוחטו אסור ודין חענ"ג ב' דינים  
שונים הם, וכ' דמאן דס"ל דאפשר לסוחטו  
מותר, לא מצי למימר דחתיכה נעשית נבלה,  
אבל מאן דס"ל אין חתיכה נעשית נבלה,  
מ"מ מצי למיסבר אפשר לסוחטו אסור. וע'  
**בחי' רעק"א בשו"ע (ק"ו, אות ג'), שהביא**  
**מש"כ הפלתי (שם, ב') דאף דלא אמרי'**  
**חענ"ג, מ"מ שייך לומר דאפשר לסוחטו**  
**אסור. ותמה רעק"א ע"ז, דהא אי' בחי'**  
**הרשב"א (קח: ד"ה קסבר) דאפשר לסוחטו**  
אסור היינו דמה שנפלט ממנו אסור כולו, אף  
טעם היתר, לפי שנעשית נבלה, ואפשר  
לסוחטו מותר היינו דסחיטה ההיתר שנסחט  
ממנו מותר, דלא אמרי' דחתיכה נעשית נבלה.  
ומדברי רעק"א מבואר דטעם דאפשר  
לסוחטו אסור הוא גופא משום חענ"ג, ודבר  
א' הוא. והוסיף דכל הצד לאסור החתיכה אף  
אם אמרי' דאפשר לסוחטו מותר, היינו משום  
דס"ל דאין הגעלה באוכלין, וא"כ א"א  
לסוחטו לגמרי. ומיהו יש לעי', מהו באמת  
הטעם דאפשר לסוחטו אסור אם לא משום  
דנעשית נבלה. וע' בבית יוסף (ק"ו, א'),  
דמשמע מדבריו דהטעם הוא דכיון דנאסרה  
שעה א', אם לאו שנתברר לנו שהכל נפלט  
ממנו (אע"פ דודאי נפלט ממנו כדי שאינו  
נותן בה טעם עוד, דהקפילא יכול לטועמו  
ולא יטעום איסור), אינו חוזר להתירו [ועדיין  
צ"ע בזה]. עוד צ"ע, אם למעשה אותה חתיכה  
אסורה, למה אין החתיכה אוסרת שאר  
החתיכות, וכמש"כ השו"ת הרשב"א (הובא  
בב"י שם), דאדרבה, החתיכה עצמה מצטרף  
להיתר. וע' בחזון איש (יו"ד י"ח, ד'), דכ'  
דאע"פ דהחתיכה עצמו אסור, מ"מ פליטתה  
חוזרת להיתר, ע"ש לביאורו, וממילא אינו  
אסור השאר, ואדרבה, הוי נכלל בהחשבון  
להתיר.

(ד) **חצי זית בשר וחצי זית חלב- הק' רעק"א**  
(כתב וחותר תניינא, סי' כ', ד"ה ובוזה), למה  
צריך חצי זית בשר וחצי זית חלב, הא לא  
כתיב אכילה בתורה, וא"כ מנין לשיעור כזית  
(וכן הק' לענין כלאי הכרם), והניח בקו'. וכ'  
הפרי מגדים (פתיחה לבב"ח), "ואף דלא

אלול תשפ"ו

חלב, א"כ רק הבליעות שבתוך החלב אסורין,  
אבל בחלב עצמו לא נעשה חפצא דאיסורא.